

PÉTER NÁDAS

—

Piibel

Ungari keelest tõlkinud Mihkel Rünkla

Tõlge on valminud Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate sektsiooni noorte tõlkijate koolitusprogrammi raames.

Tõlgitud väljaandest:

Péter Nádas

Minotaurus

Jelenkor, 2018

Toimetanud Lauri Eesmaa

Korrektuuri lugenud Katrin Kern

Kujundanud Maris Kaskmann

© Péter Nádas, 1962

Tõlgitud ungari keelest, „A Biblia“. Esitrükk: Szépirodalmi Könyvkiadó.

© Tõlge ja saatesõna. Mihkel Runkla ja Loomingu Raamatukogu, 2024

© Kaanefoto. Gáspár Stekovics, Vikipeedia, 2018, CC BY 4.0

Kolleegium

Toomas Haug, Tiit Hennoste, Maarja Kangro, Lauri Kitsnik, Hasso Krull,
Maria-Kristiina Lotman, Ilona Martson, Mati Sirkel, Elle-Mari Talivee,
Marek Tamm, Jaak Tomberg, Udo Uiho

Toimetus

Harju 1, 10146 Tallinn

Tel: 627 6425

E-post: LR@loominguraamatukogu.ee

Trükkitud Tallinna Raamatutrükikoda

ISSN 1406-0515

ISBN 978-9916-755-27-3 (trükis)

ISBN 978-9916-755-28-0 (epub)

1

Rooste söödud longus roosid, ripatsid ja uhked akantuselehed lõgisesid pikalt, kui avati või suleti võimsat raudväravat, mida oli raske lahti teha ja kinni panna. Segased ja õlitamata hääled tungisid läbi vaikse aia ja peegeldusid jõuetult tagasi kipskrohviga kaetud ühekorruselise villa seintelt.

Villa laiutas mugavalt ja hooplevate mõõtmetega uhkeldades aia kohal, kuid kavandajates oli olnud siiski nii palju mõõdukust, et nad ei demonstreerinud oma kõrkust tänavale. Nad olid meisterlikult peitnud tänavapoolse külje kõrgete okaspuutüvede, ilupõõsaste ja kiviktaimla varju.

Esile küünitav terrass ja keeruliste raudvõrede vahele surutud talveaed vaatasid aga varjamatult linna uttu haihtuvate piirjoonte poole.

Meie jaoks võõra eluviisi järgi mõõdetud kuus tuba tundusid kunagise linnakorteriga võrreldes vanamoodsad ning marmorseintega vestibüül ja siniste kahhelkividega saali meenutav vannituba võtsid meil suud ammuli. Kuid meie mööbel kadus nende hiiglaslike seinte vahele ära ja kuut tuba ei olnud võimalik soojaks saada, nii et imetlusega segatud rõõmust sai tasapisi pelk pettumus.

Aed oli suur.

Uitasin terve päeva sihitult. Tegin salaja suitsu või tarisin lamamistooli õue ja lugessin.

Igavlesin ja logelesin, aga mu päev kulges plaani järgi. Koolist koju jõudes sõin lõunat, seejärel jalutasin aias, tagudes kepiga vastu säärt ja vaadates kõrgilt lillepeenra kohal ringi, kannul lühikese karvaga foksterjer.

Tegime aiale mitu tiiru peale, pärast jalutuskäiku aga vahetasin riideid. Tõmbasin vanad dressid selga ja tormasin uuesti välja. Meta istus tagajalgadel ukse juures ja tagus rõõmsalt sabaga. Järgnes „härjavõitlus“.

¹ Ei ühtki kaasasündinud printsiipi. – *Tõlkija*.

Lehvitasin punast kaltsu ja hakkasin jooksuma. Meta hüppas mu kõrval, haaras kaltsust, tiris, lasi lahti, keerutasin seda tema pea kohal, ta pöörles hullunult sellega kaasa, kiunus ja urises – ta haaras kaltsust, ma sikutasin, ta hoidis hammastega kinni, ma ei andnud järele, kiskusin selle lahti ja tormasin minema, koer oli mu kannul, ta pani mu pikali, rullisime mööda muru, ta haaras mu randmest, hüppas mulle peale, lõi kaltsuga galoppi... ja nii käis see päevast päeva, kuni mul naerust või tormamisest pistma hakkas.

Meta unustas vahel reeglid ja võttis asja tõsiselt ning ajas siis lõri-
nal hambad irevile ja lõgistas neid: roosat värvi ja hirmutavad igemed ning laiguline suulagi kärkisid minuga ähvardavalt.

Aga hirm küttis ka mind üha rohkem üles. Minagi ei andnud järele. Ühel sellisel korral ta ründas mind.

Riie oli talle hammaste külge kinni jäänud, mina haarasin sellest ja tõstsin ta üles. Ta ulgus valust, tõmbas keha pingule ja rebis end lahti. Tema suust tolknes punase kalevi tükike.

Ta haaras mind jalast. Kaotasin hetkeks pea. See oli hirmust, sest valu ei saanud ma tunda, mulle jäi sellest üksnes kriimustus. Kõblas vedeles mu kõrval murul. Küünitasin selleni aeglaselt ja selge mõistusega. Meta vaatas haliseva pilguga ja surus end vastu maad. Hakkasin teda peksma. Ta kehast jooksis verd. Esimeste löökide peale ta veel ulgus, siis sulges silmad ja talus vaikides, kuidas ta nahk ja liha rebenevad terava kõpla all.

Vastikustunne sundis mind lõpetama. Ma ei oskagi öelda, kui palju kättemaksu ja jõudu oleks mul veel jagunud, kui mul poleks vastik hakanud. Jätsin ta sinnapaika.

Me ei leidnud teda mitu päeva. Isa märkas teda laupäeva pärastlõunal heinasao all. Ta tõmbas looma välja ja tõi vestibüüli.

Koera silmad hiilgasid hirmust, keha põles palavikus, haavade külge oli kleepunud hein, karvu kattis hüübinud veri. Ta ahmis raskelt õhku, keel rippus pidevalt suust väljas ja noolis koonu.

Ema pesi ta puhtaks, sidus haavad ja andis talle juua, seejärel peeti aru, et kes küll võis looma nii koledasti peksta, kindlasti käis ta kellegi kanu kimbutamas... Olin vait.

Järgmisel hommikul vannituppa minnes oleksin peaaegu komis-
tanud Meta kangestunud keha otsa. Ta oli end ukseni lohistanud, oli tahtnud ilmselt väljas surra... Viisin ta traagilisel ilmel vanemate tuppa. Nad olid veel voodis. Oli pühapäeva hommik.

„Ta on surnud,“ ütlesin ma ja puhkesin nutma. Pugesin ema juurde, kuid tõmbasin pea tema silitava käe alt ära. Tundsin, et ma ei vaja lohutust.

2

Ma ei leidnud mitu päeva asu. Ronisin pööningule ja avastasin uue varanduse. Kastides seisis vanad kirjad, fotod ja ajalehed – kunagise mõisnikust majaomaniku ainuke pärand. Sorisin tolmuks pabereid, lugesin mõnuledes sihvakate tähtedega kirjutatud pikalevenivaid kirju. Istusin tundide viisi tolmusel talal, lugedes õhtusöökidest, teenijatest, armukestest, moest, kavaleridest ja mererandadest.

Uurisin pilte, millel oli kujutatud elegantseid ja reserveeritud härrasid ja daame suurte meresõidulaevade pardal, kaamelite seljas püramiidide taustal Egiptuses, kaaristute all Roomas ja gondlitel Veneetsias.

Kitsad pööninguaknad kogusid vihkudesse sädelevat tolmu. Väga harva ulatus mu kõrvu allpoolsest maailmast mõni hüüatuselaadne hää ja linna pidev monotoonne müha, mida ma tookord õieti ei kuulnudki, sest olin sellega niivõrd harjunud.

Pärast mõne kirja lugemist unistasin pikalt. Kujutlus istutas mindki hobuse selga. Mitte nagu täiskasvanu, vaid lihtsalt nagu lapse, jäigalt, ratsapiitsaga. Või istusin hiigelsuures marmorsaalis klaveri taga nagu väike Mozart, tiibuste ümber rippusid punasest sametist draperiid ja aeg-ajalt tõi mustvalges toatüdruk kandikul õnnitluskirju.

Toetasin rahulikus viitsimatuses pea vastu pööningutala. Kuldsesse uttu tungis raksatades üks naishää. See kostis aia teisest otsast, tenniseväljaku poolt:

„Évaaa! Tule veest välja!“

Ronisin aknale, aga läbi tiheda lehestiku ei näinud ma naaberaeda ja Éva pidi olema selle aja peale basseinist välja roninud, sest kõik jäi uuesti vaikseks.

See nimi erutas mind.

Viskasin oma varanduse kastidesse tagasi ja ruttasin alla tuppa.

Varane pärastlõuna oli meie juures tavaliselt vaikne aeg. Vana-vanemad puhkasid kõige tagumises toas.